

Kopija

1

Audronė Razmantienė, Vida Marcišauskaitė, Jurgita Petrauskaitė, Asta Leskauskaitė.
Lietuvių kalba 9 klasei (1–2 knygos).

Pirma knyga – 171 psl., antra – 123 psl. Vadovėlio komplektą sudarys ir *Užduočių sąsiuvinis* bei *Mokytojo knyga*, į kurią planuojama integruoti ir vizualines mokymo užduotis.

Recenzija

1. Bendra informacija apie vadovėlį.

Tai keturių autorių grupės parengtas vadovėlis, kuriame pateikta medžiaga atitinka atnaujintų Pradinio ir pagrindinio ugdymo programų numatytą turinio apimtį, šiuolaikinio ugdymo kryptį – nuo žinių perteikimo į kompetencijų ugdymą. Tuo vadovėlis skiriasi nuo kitų, jau anksčiau išleistų. Vadovėlio medžiaga komponuojama ne tik kalbinės veiklos (klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo) bei kalbos mokymosi srities (kirčiavimo, sintaksės) turiniu pagrįstais skyriais, bet ir *pamokomis*, kurių kiekviena pradedama uždaviniais ir baigiama veiklos refleksija, įsivertinimu. Aiški metodinė-didaktinė vadovėlio koncepcija.

Pamokos (jų kiekviename skyriuje yra 6–8) sudarytos iš trijų svarbiausių struktūrinių dalių: a) aktualizuojama turima mokinio patirtis, žinios, b) pateikiama nauja teorinė medžiaga, tekstai ir užduotys, c) baigiama aiškiu veiklos rezultatų apibendrinimu, vertinimu ir įsivertinimu, tolesnių mokymosi žingsnių numatymu. Užduotys skatina individualizuotą ir grupės darbą, bendradarbiavimą poromis. Atsižvelgiama į skirtingus mokinių poreikius, aktyvaus ir sąmoningo mokymosi būtinybę. Siūlomos veiklos dažnai siejamos su praktiniu gyvenimu. Skatinama mokyti pasirenkant priimtina mokymosi stilių, daug dėmesio skiriama žinių taikymui praktinėse veiklose, kūrybiškumui. Vadovėlio medžiagą mokytojai, planuodami klasės veiklą, gali paskirstyti atsižvelgdami į skaitymo (literatūrinio ir kultūrinio ugdymo) kursą, ugdymo tikslus, mokinių gebėjimų lygį.

Kalbos ugdymo kursas pateikiamas dviejose knygose, kurias sudaro kalbai, kaip socialiniam reiškiniui, kirčiavimui, sintaksei skirti skyriai, Bendrosiose programose numatytos kalbėjimo ir klausymo, skaitymo bei rašymo veiklos. Vadovėlyje pateiktos kalbinės užduotys, derinamos su negrožinio teksto analizavimu, suvokimu, padeda nuosekliai mokyti kalbinių veiklų. Veikloms parinkti tekstai įdomūs, informatyvūs, ugdantys kultūros pažinimą, skatinantys mąstyti, o vaizdinė medžiaga – schemas, lentelės, nuotraukos – šio amžiaus grupės mokiniams yra suprantama ir korektiška, padedanti mokyti, įsiminti.

Daug dėmesio skiriama savarankiškam ir sąmoningam mokinio darbui. Formuojama mokymosi mokyti nuostata: mokiniai raginami išsikelti tikslus ir uždavinius, pasirinkti kalbinės veiklos strategijas, stebėti savo mokymosi procesą, o išėjus visą kursą numatomas metinis darbas ir jo pristatymo būdai. Ruošdami metinį darbą mokiniai turės galimybę susisteminti įgytas žinias ir pademonstruoti įgytus gebėjimus, susiformuotas nuostatas. Taigi lietuvių kalbos vadovėlis 9 klasei, anot jo autorių, suteiks galimybių pajusti, kad lietuvių kalbos mokymasis gali būti ne tik prasminga, bet ir įdomi veikla.

Bendrosiose programose ugdymo turinys pateiktas koncentrais (9–10 klasėms), tad vadovėlyje ugdymo medžiaga tikslingai atrinkta pirmajai koncentro pakopai, kad mokiniai gautų kalbos žinių ir gebėjimų pagrindus ir būtų pasirengę sudėtingesnėms veikloms 10 klasėje. Ši mokymo priemonė suteikia pagalbą mokiniui mokymosi procese. Vadovėlis iš esmės atitinka Bendrųjų programų nuostatas orientuoti ugdymo turinį į bendrųjų ir dalykinių kompetencijų ugdymą, taip pat pagrindinius reikalavimus, nurodytus Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo 5 punkte.

Kopija

2. Vadovėlio rankraščio turinio vertinimas.

Vadovėlis novatoriškas tuo, kad sistemingai skatina ugdytis mokymosi mokytis gebėjimus. Mokiniai skatinami įsivertinti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, vertinti mokymosi pažangą, pasirinkti mokymosi strategijas, naudotis įvairiais šaltiniais. Kiekvienos pamokos pabaigoje pateikiamos įsivertinimo užduotys skatina apmąstyti ne tik mokymosi rezultatus, bet ir patį mokymosi procesą, pvz., 1 kn. 64 psl.: *Perskaitykite pranešimus klasės draugams, rodydami skaidres. Neužmirškite laikytis taisyklingos tarties, kirčiavimo ir kitų gražios kalbos reikalavimų. Įvertinkite, kaip pavyko parengti ir perskaityti pranešimus. Ką galėjote padaryti geriau?* Siūloma naudotis įvairiomis įsivertinimo formomis: *veidukais, pyrago dalybomis, lentele Žinau. Noriu sužinoti. Sužinojau*, savo pačių sudarytomis pateiktėmis, tolesnės veiklos planavimu, veiksmingų klausimų apmąstymu ir pan. Savęs vertinimas padeda suvokti veiklos prasmingumą.

Pirmoje vadovėlio knygoje prieš kiekvieną skyrių yra spalvotas atvartas (to reikia ir antroje knygoje, kad būtų išlaikytas grafinis stilistinis vadovėlio vientisumas). Pageidautina, kad atvartuose būtų nurodyti ne vien skyriaus numeris ir tema, bet ir konkreti informacija – įvardijami viso skyriaus (bendri) uždaviniai, laukiami rezultatai: kokias kompetencijas mokiniai išsiugdys baigę skyrių – kokių žinių, kokių gebėjimų įgis, kokias galės susiformuoti nuostatas. Be to, antroje knygoje daug mažiau spalvinio svarbiausios informacijos išryškavimo (beje, abiejose vadovėlio knygose galėtų būti piktogramų, rodyklių ar kitokių ženklų, išpėjančių, atkreipiančių mokinių dėmesį į svarbiausią informaciją). Antroje knygoje mažiau spalvingų schemų, pvz., 73–76 psl. visai nėra iliustracijų (į tai svarbu atkreipti dėmesį, nes šiuolaikiniai mokiniai labiau įsimena vaizdą, o ne tekstą). Vaizdinės medžiagos įvairovė galėtų būti didesnė – reikėtų ne vien nuotraukų (beje, jos dažnai neturi parašo – aiškinamojo teksto). Galima būtų įdėti lietuvių meninės fotografijos meistrų darytų fotografijų. Antroje knygoje apskritai galėtų būti daugiau iliustracijų – karikatūrų, diagramų, grafinių tvarkyklių. Abi vadovėlio dalys turėtų įgyti stilistinį grafinį vientisumą.

Vadovėlyje siūloma įvairių rūšių užduočių individualiai veiklai, taip pat darbai poromis ir grupėmis. Vadovėlio užduotys kai kada nurodo ne tik darbo formą, bet ir mokymosi tikslą (kodėl reikia imtis vienos ar kitos veiklos), skatina sąmoningai sekti ir suvokti savo mokymąsi (pvz., 1 kn. 25 psl.: *Įrodykite, kad dauguma Jurgos Ivanauskaitės sakinių yra sudėtiniai. Kuo rėmėtės nustatydami?*) Užduotys parengtos diferencijuojant veiklas, atsižvelgiant į mokinių pajėgumą – minimalaus lygmens, pagrindinio lygmens ir aukštesniojo lygmens, tad nukreiptos į žinių supratimą, taikymą, analizę, sintezę ir vertinimą (pagal Bloomo taksonomiją). Pavyzdžiui, 2 kn. 75 psl.: 5.2 *Suraskite literatūros (ar kito dalyko vadovėlyje) sudėtinių prijungiamųjų sakinių su šalutiniais aplinkybių dėmenimis; 5.3 Parašykite jiems įmanomų sinonimų – sakinių su išplėstinėmis aplinkybėmis, sudėtinių sujungiamųjų ar bejungtukių sakinių, sakinių su vienaarūšiais tariniais; 6.1 Pateikto teksto tiesioginę kalbą pakeiskite netiesiogine. Vartokite tinkamus sudėtinius prijungiamuosius sakinius, kur tinka, ir išplėstines sakinio dalis; 6.2 Palyginkite abu tekstus; kuris tekstas glaustesnis, kuris įtaigesnis, vaizdingesnis. Kodėl? Kurios sintaksinės konstrukcijos kuria įtaigumą, tikslumą, vaizdingumą?* Pažymėtina, kad vadovėlis nėra perkrautas praktinei veiklai naudojamais tekstais (iki šiol kalbos vadovėliai pasižymėdavo pratimų gausa). Šiame vadovėlyje daugiau dėmesio skiriama ne tekstų gausai, o užduočių įvairovei ir kokybei.

Kęstutis Iliauskas

Vadovėliui parinkti meniniu požiūriu vertingi, rišlūs negrožiniai tekstai – daugiausia publicistinio stiliaus, pateikiama teorinių žinių apie tekstą, skatinama suvokti jo prasmę, tipą, tikslą, adresatą, kalbinę raišką ir pan. (nebėra anksčiau išleistiems kalbos vadovėliams būdingo tekstinio fragmentiškumo, kai pratimus sudarydavo atskiri sakiniai, nebėra ir įprastų pratimų, kuriuos reikėdavo nurašinėti paprastai atliekant vieną užduotį). Tekstus siūloma aptarti turinio ir raiškos požiūriu, kartu gilinamos kalbos žinios. Skatinama naudotis papildomais šaltiniais – interneto portalais, žodynais, kitų dalykų vadovėliais ir kt. Vadovėlyje yra paaiškinti tekstų tipai, sandara, pastraipų ir sakinių siejimo būdai. Pateikta teksto rašymo metodika, aprašytas šios veiklos procesas, analizuojami teksto (pastraipų) modeliai. Yra užduočių, skatinančių rinktis kalbinę raišką atsižvelgiant į rašymo tikslą ir adresatą. Tekstinė, vaizdinė informacija, siūlomos veiklos ir užduotys susijusios su vadovėlyje nurodytais tikslais.

Pirma vadovėlio knyga pradedama *kartojimo* kursu – tam skiriamos 8 *pamokos*, kurių tikslai ir uždaviniai susiję su tuo, ko mokiniai mokysis 9-oje klasėje. Mokiniai įtvirtins klausymosi gebėjimus, tobulins savo tartį, pakartos žodžių darybą ir rašybą, žinias apie sakinį ir sakinio dalis, prisimins pasirengimo rašymui reikalavimus ir metodus, rašymo strategijas, parašyto teksto vertinimo kriterijus. Baigiant kartojimo skyrių (1 kn. 35 psl.) siūloma parašyti maždaug 100 žodžių pasakojimą apie įdomų įvykį. Tokios apimties tekstas yra pastraipa, tad gal vertėtų iš pradžių pateikti pastraipos, o paskui viso rašinio-pasakojimo vertinimo kriterijus. Galėtų būti pateiktas pastraipos vertinimo balais pavyzdys ir siūlymas įvertinti draugo parašytą tekstą pagal pastraipos vertinimo kriterijus. Mokiniais tokia veikla patinka, jie noriai imasi vertinimo.

Skyriuje *Kalba kaip socialinis reiškiny*s pateikta daug įdomių ir vertingų žinių apie kalbą, jos raidą. Užduotys skatina imtis įvairių veiklų: mąstyti, tyrinėti, aiškinti, argumentuoti, lyginti, vertinti, apibendrinti, klausti ir pan. Pvz., 1 kn. 48 psl., 2 užduotis: *Iš Mikalojaus Daukšos arba prezidento Valdo Adamkaus teksto pasirinkite vieną teiginį ir jį pagrįskite ar paneikite*; 4 užduotis: *Dirbdami poromis palyginkite lietuvių ir lotynų kalbų pavyzdžius. Išsiaiškinkite, ar šios kalbos abi priklauso indoeuropiečių kalbų šeimai*. Galbūt reikėtų tikslinti, sukonkretinti 1 kn. 43 psl. esančią 2.2 užduotį: *Kodėl prancūzas be specialaus pasiruošimo negali suprasti „Rolando giesmės“, o mes savo senuosius raštus perskaitome gana nesunkiai?* Mokiniais senieji raštai dėl leksikos ir rašybos ypatumų – gana kietas riešutėlis. Daugeliui tekstų suprasti reikalingi aiškinamieji žodynėliai.

Skyriuje *Kalbėjimas* ugdomos socialinė, komunikavimo ir asmeninė kompetencijos. Paaškinamas kalbėjimo procesas, siūlomos viešosios kalbos rengimo strategijos (apie aktyvų klausymąsi, pagrindinius šios veiklos elementus kalbama vadovėlio pradžioje – *kartojimo* skyriuje). Šis skyrius skirtas viešosios kalbos rengimui. Aptiriamos bendravimo situacijos, apibūdinamas viešasis kalbėjimas, supažindinama su viešųjų kalbų rūšimis. Detaliai išaiškinami rengimosi viešajai kalbai etapai, medžiagos rinkimo ypatumai, planavimas, aptiriamos viešosios kalbos įžanga ir pabaiga (pateikta nemažai pavyzdžių), atkreipiamas dėmesys į pranešėjo kūno kalbą. Mokoma šiuolaikiškai, efektyviai kalbėti naudojantis pačių pasidarytomis pateiktėmis. Autorės vadovėlio koncepcijoje nurodo, kad *Mokytojo knygoje* bus integruotos vizualinės mokymo užduotys. Įrašytų viešųjų kalbų pavyzdžių, pamokų apie kūno kalbą lietuvių, rusų ir anglų kalbomis (teorinės ir praktinės medžiagos) norintys savarankiškai gilinti retorikos žinias mokiniai galėtų rasti ir interneto svetainėse www.saviugdosklubai.lt, www.pinigukarta.lt. Šio vadovėlio skyriaus klausimai ir užduotys orientuoja mokinius į bendradarbiavimą pagrįstą mokymąsi (pateikiamos mokinių grupėms skirtos užduotys – skirtingi jų variantai, atsižvelgiant į

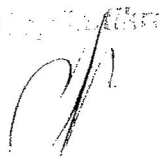
Kopijavimas

mokinių pajėgumą, interesus, mokymosi stilių). Vadovėlio tekstinė medžiaga ir užduotys skatina bendražmogiškų vertybių formavimąsi – pagarbą kitam, jo gyvenimo privatumui, mąstymui, įsitikinimams, vertybėms, tautiniam identitetui, kartu – atsakomybę už savo veiklą, kokybišką darbo atlikimą, asmeninį indėlį, pasirinkimus. Raginama klausti, kelti problemas ir jas spręsti, pateikti idėjų, išsakyti argumentuotą nuomonę ir daryti išvadas. Skatinama kritiškai vertinti žiniasklaidą. Teorinės medžiagos konkretus išdėstymas schemomis, lentelėmis, praktiniam žinių įtvirtinimui skirtos užduotys, savikontrolės užduotys skyrių pabaigoje padeda stipresniems mokiniams mokytis savarankiškai, o silpnesniems prisireiks mokytojo ar draugų pagalbos.

Skyriuje *Kirčiavimas* integruojamos klausymo ir kalbėjimo veiklos. Mokiniai mokomi taisyklingai tarti priegaides, kirčiuoti kaitomąsias kalbos dalis, įtvirtinti naujus kirčiavimo įgūdžius. Skatinama naudotis elektroniniais žodynais, nurodoma, kuriose interneto svetainėse galima pasiklausti įrašų ir pasekti kirčiavimą. Visgi norėtusi, kad mokomoji medžiaga labiau būtų siejama su tarmių ypatumais, kad mokiniai aiškiau suprastų, kuo skiriasi jų šnekamojoje kalboje praktikuojamas tarmiškas ir bendrinės kalbos kirčiavimas.

Skyriuje *Skaitymas* pateikiama medžiaga – tekstai ir užduotys – moko gilintis ir suprasti negrožinius tekstus. Skatinamas ne tik gilinimasis į teksto prasmes, bet ir kritinio mąstymo gebėjimai, kalbinių įgūdžių formavimasis. Užduotys formuluojamos taip, kad mokiniai gali rinktis įvairias mokymosi strategijas: rasti informaciją, ją vertinti, išsakyti savo požiūrį, jį argumentuoti, vertinti teksto kalbinę raišką. 1 kn. 139 psl. pateikiama aktyvaus skaitytojo atmintinė, viešosios kalbos suvokimo schema, pristatomi funkciniai stiliai, įvairūs žanrai (straipsnis, interviu, laiškas, recenzija), o naujos žinios integruojamos su seniau išmokta medžiaga. Tekstai įvairios tematikos ir iš įvairių laikotarpių – tai leidžia susidaryti platesnį Lietuvos kultūros vaizdą, o užduotys skatina žodinę raišką sieti su teksto parašymo laiku, stebėti, kaip kinta kalba, mąstymo būdas, elgesys (pvz., 1 kn. 157 psl. ir 159 psl. pateikti J. Jablonskio, M. Šalčiaus laišakai). Tekstai atitinka mokinių amžiaus tarpsnį, yra tarpdalykinės integracijos pavyzdžių (pvz., 2 pamokos 143 psl. randame D. Brauno romano *Angelai ir demonai* ištrauką apie požiūrį į mokslą ir religiją, o 145 psl. – tekstą *Kamieninės ląstelės išgydys organus* iš mokslinio leidinio *Iliustruotasis mokslas*). Mokiniais pateikiami teksto suvokimo klausimai, aukštesnio lygmens gebėjimų reikalaujančios užduotys: 1 kn. 146 psl., 3.8 užduotis: *Kokios naujos informacijos, susijusios su pagrindiniu teiginiu, pateikiama kiekvienoje pastraipoje? Ja remdamiesi įrodykite, kad tekstas yra nuoseklus*; 3 užduotis: *Kas sieja abu tekstus?*, 4 užduotis: *Palyginkite jų kalbinę raišką. Paaiškinkite, kas lemia panašumą ir skirtumus* (pažymėtina, kad šiame puslapyje yra užduočių numeracijos klaidų). Užduočių įvairovė didelė, mokytojas gali pasirinkti, kurias iš jų skirs vienokio ar kitokio gebėjimų lygio mokiniams. Visgi dauguma teksto suvokimo užduočių orientuota į motyvuotą ir gabų mokinį. *Mokytojo knygoje* turbūt bus pasiūlymų, kaip diferencijuoti darbą pamokoje.

Šiame skyriuje yra užduočių, skatinančių taikyti teksto skaitymo strategijas (pvz., 1 kn. 146 psl., 2.1 užduotis: *Kokios išankstinės informacijos suteikia straipsnio pavadinimas? Kaip ją papildyti leidinio, kuriame straipsnis buvo skelbtas, nuoroda?*). Šiame skyriuje yra pateiktas skaitymo strategijų (veikla prieš skaitymą, skaitant, po skaitymo) modelis ir aprašyti skaitymo būdai. Visgi susistemintos skaitymo / rašymo strategijos ir gero teksto vertinimo kriterijai galėtų būti pateikti vadovėlio *prieduose*, kad mokinys visada po ranka turėtų mokytis padedančią medžiagą ir galėtų ja naudotis skaitydamas / rašydamas tekstus. Taip pat *prieduose* būtų gerai rasti mokomosios medžiagos (atmintinių) apie temas, problemos, pagrindinės minties nustatymą ir formulavimą, reikalavimus rašinio įžangai ir pabaigai. Metodiniai patarimai reikalingi todėl, kad mokiniai neretai painioja temą, problemą ir pagrindinę mintį, jiems sunkiai sekasi

2023.12.15

apibendrinimo reikalaujančios užduotys. Taip pat reikėtų apibrėžimo, kas yra kalbinė raiška bei individualusis stilius, pavyzdžių. *Pamokos pabaigoje (arba prieduose)* reikėtų pateikti skirtingų vertinimo darbo grupėse modelių – kaip pasverti savo ir kiekvieno grupės nario įnašą į bendrą darbą. Ne paslaptis, kad metodas „pyragas“ ne visada tinka dėl mokinių noro solidarizuotis ir „dalintis“ po lygiai. Tikėtina, kad mokytojo knygoje autorės pateiks vertinimo modelius, tačiau juos galima pateikti ir vadovėlyje.

Antroje vadovėlio knygoje yra sintaksės kursas, mokoma rašymo, Kalbos sistemos dalykai siejami su kalbos vartojimu, nes pratyboms parinkti vientisi, įvairiatemiai tekstai (dominuoja kultūrinės tematikos). Kalbos žinios ir supratimas vadovėlyje pateikiami ne kaip savitiksliai dalykai, o kaip priemonė ugdyti(s) mąstymą ir kalbos vartojimą. Sudaryta galimybė ugdyti visų programoje numatytų kalbinės veiklos sričių gebėjimus ir nuostatas: klausymo ir kalbėjimo, skaitymo, teksto kūrimo. Vadovėlio antroje knygoje susisteminta vertinga rašymo gebėjimus ugdanči medžiaga. Mokant kurti tekstus, siūloma skaityti ir aptarti tekstų pavyzdžius.

Skyriuose *Sintaksė (I)* ir *Sintaksė (II)* pateikiami pamokų ciklai apie sudėtinį sakinį. Mokomąją teorinę medžiagą paremia įvairių stilių tekstai iš dabartinės spaudos, šnekamosios kalbos pavyzdžiai. Yra tarpdalykinio integravimo pavyzdžių (biologijos, geografijos srities tekstu). Pavyzdžiui, 6 psl. ir 31 psl. pateikti tekstai apie gamtos spalvas iš leidinio *Iliustruotas mokslas, 2009, Nr. 12 ir 2010, Nr. 6*, apie Islandijos gyventojus iš *GEO, 2008, Nr. 8* ir pan. Kalbos pažinimas derinamas su teksto suvokimu, užduotys paremtos kalbos vartojimu įvairiais lygmenimis, remiantis Bloomo taksonomija.

Skyriuose *Rašymas (I)* ir *Rašymas (II)* skatinama prisiminti funkcinis stilius, supažindinama su aiškinimo modeliais, aptariama, kaip komponuoti aiškinamąjį tekstą, pateikiami aiškinimo modeliai. Mokiniai rengiami kurti nuoseklų, aiškios struktūros tekstą, suvokti įvairių žanrų reikalavimus ir jų laikytis, argumentuoti, aiškiai formuluoti mintis. Kai kurie tekstai ir užduotys ypač ugdo asmeninę kompetenciją, yra susieti su profesiniu orientavimu (2 kn. 90-97 psl.): mokoma rašyti autobiografiją, CV, charakteristiką ir rekomendaciją. Užduotys skatina mąstyti apie profesijos pasirinkimą ir konkretaus darbo ypatybes (2 kn. 95 psl., 1.3 užduotis: *Kokia mokytojo darbo kasdienybė atskleidžiama pasakojime?*; 1.4 užduotis: *Palyginkite ją su jūsų pačių įsivaizduojama / pažįstama mokytojo darbo kasdienybe*). Pateikiant užduotis atsižvelgiama į mokymosi stilius (pvz., 2 kn. 103 psl.: *Nubraižykite savo vaikystės apylinkių žemėlapi; 106 psl., 6.2 užduotis: Susitarkite, kaip – individualiai, poromis ar grupėmis – dirbsite, o po to pristatysite savo darbus; 6.3 užduotis: Aptarkite, kokio pobūdžio ar kokio žanro tekstą turėtumėte parengti (rašinį, pasakojimą ar pan.). O gal sutarsite, kad sudarysite schemas...*). Modeliuojamos įvairesnės, panašios į autentiškas rašymo situacijos, mokiniams leidžiama pasirinkti atsiskaitymo formą, o tai kelia jų mokymosi motyvaciją. Formuluojuant užduotis, stengiamasi atsižvelgti į mokinių lytį, propaguoti lyčių lygybę (pvz., 2 kn. 38 psl. esanti 5 užduotis formuluojama taip: *Pasirinkite aiškinimo modelį ir parašykite pastraipą tema „Kada mokytiis įdomu mergaitėms?“ (rašo mergaitės), „Kada mokytiis įdomu berniukams?“ (rašo berniukai). Pastraipas palyginkite. Parašykite išvadą; 50 psl. 7 užduotis: Pasitarkite su istorijos mokytoju ir parenkite informacinę žinutę apie mergaičių lavinimąsi Lietuvoje (ar visais laikais mergaitės galėjo lankyti mokyklą, nuo ko tai priklausė ir pan.).* Mokiniai skatinami įvertinti savo ir draugų parašytus tekstus, vertinimą pagrįsti.

Mokant skaitymo / rašymo, akcentuojami teksto analizės lygmenys: tekstas, pastraipa, sakiny, leksika. Reikėtų visa tai apibendrinančios schemas (ji galėtų būti 2 *pamokos pabaigoje*),

nes vaizdinė informacija padeda geriau įsiminti. Mokiniam rengiantis rašyti recenziją, interviu, biografinį pasakojimą, aiškiai pateikiamos ir išskiriamos visos rašymo pakopos: pavyzdžių analizavimas, juodraščio kūrimas ir tobulinimas, pasirengimas rašyti švarraštį. Integruojamos temos apie kalbos normų laikymąsi, kalbinę raišką. Naujovė: skatinama pademonstruoti kompiuterinį raštingumą ir surinkti tekstus kompiuteriu, nurodomi techniniai parametrai. Ugdomas ne tik kompiuterinis raštingumas, bet ir komunikavimo, kūrybingumo kompetencijos. Užduotys skatina mąstyti kūrybiškai. Nors apibendrinimo ir įsivertinimo klausimai iš dalies padeda suvokti rašymo veiklos prasmingumą (pvz., 2 kn. 38 psl.: *Kaip aptarę tema siejasi su kitais mokomaisiais dalykais? Ar naudinga žinoti, kokie yra aiškinimo modeliai? Kodėl?*), visgi norėtųsi ryškesnių akcentų.

3. Išvada dėl vadovėlio atitikties pagrindiniams reikalavimams.

Pateiktas vertinti vadovėlis atitinka *Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo (Žin., 2009 Nr.61-2450) 5 punkte* nurodytus reikalavimus, yra parengtas pagal Bendrosiose programose apibrėžtas dalyko turinio apimtį ir mokinių pasiekimų lygius. Vadovėlio paskirtis – padėti mokiniams siekti švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. Nr.ISAK-2433 patvirtintose Bendrosiose programose apibrėžtų ugdymo tikslų ir rezultatų, t. y. plėtoti kompetencijas – kurtis vertybinių nuostatų sistemą, įgyti reikiamų žinių, gebėjimų, įgūdžių, kurių reikės tolesniam mokymuisi ir darbui. Vadovėlio struktūra aiški, mokomoji medžiaga orientuota į mokinio protinio ir emocinio intelekto lavinimą, savarankišką darbą. Vadovėlyje pateikiamos užduotys ir siūlomos veiklos skatina mokinio mokymosi motyvaciją, leidžia gauti grįžtamąją informaciją apie savo mokymosi procesą – nusistatyti, ar pavyko įgyvendinti mokymosi uždavinius, numatyti tolesnius mokymosi žingsnius. Dar šiek tiek pakoregavus vadovėlio rankraštį, ši mokymo priemonė tinkamai padės mokiniui siekti savo tikslų mokantis lietuvių kalbos.

Recenzavo lietuvių kalbos mokytoja metodininkė
Dalia Pabrėžienė

Kopija tikra
Administracijos sekretorė

Rita Zakarauskienė
20.11.2007

